

НАРІЗАННЯ КОНІЧНИХ ЗУБЧАСТИХ КОЛІС

М.М. Коротун. А.О. Глущенко

У доповіді розглянуті деякі принципи нарізання конічних зубчатих коліс на різноманітних за будовою зубообробних верстатах. Принцип зубонарізання на зубофрезерних напівавтоматах дисковими фрезами полягає у тому, що за час прорізу западини одного конічного колеса останнє знаходиться в нерухомому стані, а фреза здійснює обертання навколо своєї вісі зі швидкістю $V_{різ}$ і рухом поздовжньої подачі $S_{поз}$ вздовж лінії западини. Принцип нарізання зібців на зубопротяжних верстатах заключається в тому, що під час прорізу западини конічне колесо знаходить в нерухомому стані, а протяжка, обертаючись навколо своєї вісі рівномірно за швидкістю $V_{різ}$ різання, переміщується вздовж лінії зуба на величину $S_{поз}$ поздовжньої подачі. Принцип зубофрезерування конічних зубчатих коліс з прямою, круговою та шевронною лінією зубів пальцевою модульною фрезою заключається в тому, що інструментальна бабка під час нарізання западини зуба оброблюваного зубчатого колеса рухається зі швидкістю $V_{поз}$ поздовжньої подачі в напрямку, що визначається твірною конуса западин, по взаємно перпендикулярним напрямкам, а пальцева модульна фреза, закріплюється в інструментальному шпинделі і обертається зі швидкістю $V_{різ}$. Принципова схема зубостругальних верстатів для обробки по шаблону конічних зубчатих коліс заключається в тому, що супорти з різцями P1 і P2 здійснюють зворотно-поступові рухи $S_{сп}$ зі швидкістю $V_{різ}$ різання. Узгоджений рух колової подачі та повороту за годинниковою стрілкою та проти годинникової стрілки забезпечують на зубі оброблюваного зубчатого колеса копіювання профілю шаблону, зменшеним у стільки разів, в скільки R_c менше $R_{ш}$. Верстати, що працюють за перерахованими схемами, подані у таблиці. У докладі розглянуті методи утворення поверхонь простих та тангенціальних зубів конічних коліс. Найпростішою утворюючою поверхнею є площина, а найпростішим утворюючим колесом з плоскими твірними поверхнями є зубчате колесо, у якого кут початкового конуса $\delta_{\omega}=90^{\circ}$. Таке колесо називають плоским утворюючим колесом. На сучасних верстатах плоске утворююче колесо і заготовка, ділильний конус якої торкається твірної поверхні утворюючого колеса, обертаються навколо нерухомих осей. Різальні кромки двох різців P1 і P2 здійснюють зворотно-поступальні рухи відносно вихідної S_c площини, утворюючи при цьому робочі поверхні S западини колеса. В кожен даний момент відбувається нарізання тільки одного зуба на заготовці колеса, при чому для отримання повного його профілю за методом обкату утворююче колесо повертається на деякий кут ν_l при одночасному обертанні заготовки. В сучасних умовах росту виробництва необхідно використовувати найбільш продуктивні та економічні методи виготовлення та обробки конічних зубчатих коліс.